

Конкетики в модулната система на NixOS

Универсални конфигурации с Nix

Павел Атанасов   Камен Младенов

08.05.2025

Преговор

- Какво е нужно за операционна система, базирана на Nix
- Запознахме се с модули и опции

- Модул е функция, която приема и връща атрибутно множество
- Приетото съдържа следните атрибути (могат да се изпускат тези, които не са ни необходими)
  - ▶ `config` - **всички константни** стойности на атрибути в системата
  - ▶ `pkgs` - пакетите в системата
  - ▶ `lib - nixpkgs` библиотеката
- Върнатото има 3 задължителни атрибута (с известно количество опционална синтактична захар)
  - ▶ `imports` - списък с допълнителни модули (или пътища към такива)
  - ▶ `options` - имена и типове на позволените стойности
  - ▶ `config` - атрибути и стойности в системата

Примерен модул

```
{ config, pkgs, lib, ... }: {  
  options = {  
    includeCurl = lib.mkOption {  
      type = lib.types.bool;  
      description = "Should curl be added as a global package";  
    };  
  };  
  config = {  
    environment.systemPackages = if config.includeCurl  
      then [ pkgs.curl ]  
      else [];  
  };  
}
```

- За момента всичко са примерни модули
- Сега ще разгледаме истински възможни стойности
- Ще създаваме NixOS конфигурация!

Раздел 1

Как ще тестваме NixOS конфигурация?

Как ще тестваме NixOS конфигурация?

- Nix предоставя лесен начин да създаваме виртуални машини, спрямо подадени конфигурации
- Достатъчно е да изпълним следната команда:

```
nix-build '<nixpkgs/nixos>'
-A vm
-I nixpkgs=channel:nixos-24.11
-I nixos-config=./configuration.nix
```

- **Не е нужно да конфигурираме хардуера!**

Раздел 2

Елементарен `configuration.nix`

Елементарен configuration.nix

```
{ config, pkgs, ... }:  
{  
  # За създаване на виртуална машина, това не е нужно  
  # imports = [ ./hardware-configuration.nix ];  
  
  boot.loader.systemd-boot.enable = true;  
  boot.loader.efi.canTouchEfiVariables = true;  
  
  system.stateVersion = "24.11";  
}
```

Какво значи всеки ред

- `boot.loader.systemd-boot.enable = true;`

Използваме `systemd-boot` като bootloader

- `boot.loader.efi.canTouchEfiVariables = true;`

Добавя този bootloader като опция в BIOS-a

- `system.stateVersion = "24.11";`

Първата NixOS версия от която създаваме конфигурацията. Използва се за поддържане на съвместимост. (Почти) никога не трябва да се променя!

Да пуснем виртуална машина!

- 1 Записваме предходния модул в `configuration.nix` израз
- 2 Пускаме командата
- 3 Пускаме `./result/bin/run-nixos-vm`

Потребители

- Проблем! Как да се логнем?
- Трябва да добавим в конфигурацията си потребител:

```
{  
  users.users.${username} = {  
    isNormalUser = true;           # Дали е истински потребител  
    extraGroups = [ "wheel" ];    # Дали има административни права  
    initialPassword = "test";     # Парола  
  };  
}
```

- Нека за целта на слайдовете да го кръстим `john`
- Отделните потребители са под `users.users`, понеже само под `users` ще видим някои глобални опции, отнасящи се за всички потребители, а именно:

- Как да сменим паролата? Не искаме всички да я виждат наяве...
- ❶ `users.mutableUsers = true;` (което е стойността по подразбиране)

Можем да използваме обикновени команди като `passwd`.

Nix **няма** да менажира паролите!

- ❷ `john.hashedException = "...";`

Създаваме хеш на парола като пуснем `mkpasswd` командата. Този хеш добавяме в конфигурацията:

```
users.users.john.hashedException = "$y$j9T...";
```

- Ако пробваме двата варианта един след друг, втория няма да работи (след като наново сме пуснали `nix-build`)
- За паролата Nix трябва да генерира файл във файловата система на виртуалната машина
- Тази файлова система се намира в `./nixos.qcow2`
- Обаче, `nix-build` не бърника в `nixos.qcow2`, когато съществува
- Трябва да го изтрием и след това да пуснем `nix-build`

Раздел 3

Развиване на конфигурацията

Добавяне на пакети

- Нека да добавим приложението **fastfetch**. Има две места на които можем да го вмъкнем:

- ① `users.users.john.packages`

Всички програми са налични само за потребителя

- ② `environment.systemPackages`

Всички програми са налични глобално, за всички потребители

Добавяне на графична среда

- Графичните среди изискват много повече неща, за да се подкарат
- *Включваме ги чрез специфични атрибути:*
  - ▶ `services.xserver.desktopManager.gnome` за [Gnome](#)
  - ▶ `services.xserver.desktopManager.cinnamon` за [Cinnamon](#)
  - ▶ `services.desktopManager.plasma6` за [Plasma desktop \(KDE\)](#)
(*трябват още някои атрибути, подробности [тук](#)*)
  - ▶ ...

- Ние ще използваме [Mate](#), защото е много леко на виртуалната машина:

```
services.xserver.desktopManager.mate.enable = true;
```

- Но можем и да увеличим хардуерните ограничения на тази машина:

```
virtualisation.vmVariant.virtualisation = {  
  memorySize = 2048; # В мегабайти  
  cores = 2;  
};
```

- Включвайки машината пак ни вкарва в терминала (дори след регенериране на `nixos.qcow2`)
- Тези неща се наричат “desktop environment”: предоставят графичната среда и програми с нея
- Обаче в една система може да имаме няколко графични среди. Затова отделно се правят менажиращи “display manager” програми, които ни логват и ни позволяват да си изберем среда.
- Най-популярният от тези е [LightDM](#). Той е включен по подразбиране, само трябва да добавим:

```
{  
    services.xserver.enable = true;  
    # services.displayManager.lightdm.enable = true;  
}
```

- Нека да добавим и две от тях - **firefox** (уеб браузър) и **copyq** (история на копиранията)

```
{  
  users.users.john.packages = with pkgs; [  
    firefox copyq  
  ];  
}
```

Български език

- Българо-говорящи сме! Трябва ни кирилица!
- По принцип се използва програмата `setxkbmap`
- Има Nix атрибути над нея:

```
{  
  services.xserver.xkb = {  
    layout = "us,bg";           # Английска и българска клавиатура  
    variant = ",phonetic";      # QWERTY и ЯВЕРТЪ варианти  
    options = "grp:alt_shift_toggle"; # Смяна на език с Alt+Shift  
  };  
}
```

Раздел 4

Писане на модули

Разбиване на конфигурацията

- В момента нашата конфигурация е малка, но с времето ще расте. По-добре е от рано да я разделим на няколко модула.
- Нека да преместим:
  - ▶ `boot.loader` атрибутното множество в модул `boot.nix`
  - ▶ `users.uses.john` в модул `john.nix`
  - ▶ `services.xserver` в модул `graphics_environment.nix`
- В нашия `configuration.nix` ще “извикаме” тези модули:

```
{  
  imports = [  
    ./boot.nix  
    ./john.nix  
    ./graphics_environment.nix  
  ];  
}
```

Модул с нов атрибут

- Нека да реализираме модул, който добавя опцията `hello`
- Ако тя е `true`, добавяме в `environment.systemPackages` програмата `hello`, иначе не я добавяме

Решение

```
{ config, pkgs, lib, ... }:  
{  
  options = with lib; {  
    hello = mkOption {  
      type = types.bool;  
    };  
  };  
  config = {  
    environment.systemPackages =  
      if config.hello  
      then [ pkgs.hello ]  
      else [];  
  };  
}
```

Модул с демо потребител

- Нека да направим модул, който добавя опциите `addDemoUser` и `demoUserName`
Когато `addDemoUser` е истина, добавяме потребител на име `demoUserName`, който не е администратор и има парола “demo”.
- `addDemoUser` е булева и е `false` по подразбиране. `demoUserName` е низова и е “demo” по подразбиране.

Решение

```
{ config, pkgs, lib, ... }:  
{  
  options = with lib; {  
    addDemoUser = mkOption { type = types.bool; default = false; };  
    demoUserName = mkOption { type = types.string; default = "demo"; };  
  };  
  config = {  
    users.users.${config.demoUserName} = lib.mkIf config.addDemoUser {  
      isNormalUser = true;  
      password = "demo";  
    };  
  };  
}
```

Раздел 5

Сървиси и systemd

Какво е сървис?

- Това е програма, която се пуска на заден план
- Може да се пуска със системата, по време на някакво събитие (компютъра се изключва примерно), може да се пуска ръчно
- Писането и менажирането на сървиси е сложен проблем сам по себе си
- Създадени са специални програми за тази цел
- Най-мощната и използвана се нарича `systemd`

Бърз увод в systemd сървиси

- Всеки сървис (по-принцип) се дефинира в един **текстов файл**
- Този текстов файл съдържа
  - ▶ секции, нова секция започва след **[ИМЕ НА СЕКЦИЯ]** ред
  - ▶ полета със записани стойности във формата **ИМЕ=СТОЙНОСТ**
  - ▶ празни редове и коментари (едноредови, започващи с #)
- Важните секции са
  - ▶ **[Unit]**, която описва самия сървис и зависимости (трябва да се пусне преди/след друг сървис)
  - ▶ **[Service]** - какво се изпълнява
  - ▶ **[Install]** - кога сървиса се изпълнява

Пример

[Unit]

After=network.target

Before=nextcloud.service

[Service]

ExecStart=/usr/local/apache2/bin/httpd -D FOREGROUND -k start

ExecReload=/usr/local/apache2/bin/httpd -k graceful

Type=notify

Restart=always

[Install]

WantedBy=default.target

RequiredBy=network.target

Бърз увод в systemctl

- Командата чрез която *комуникираме* с **systemd** се нарича **systemctl**
  - ▶ `systemctl status SERVICE` - общ статус на сървиса: пуснат ли е, къде се намира, лог, ...
  - ▶ `systemctl start SERVICE` - стартиране на сървис
  - ▶ `systemctl stop SERVICE` - спиране на сървис
  - ▶ `systemctl restart SERVICE` - рестартиране на сървис

Писане на сървиси през Nix

- Подобно на `setxkbmap`, можем да пишем `systemd` сървиси чрез Nix изрази:

```
{
  systemd.services = {
    lxqt-policykit = {
      description = "lxqt-policykit runner";
      after = [ "graphical-session.target" ];

      serviceConfig = {
        Type = "simple";
        ExecStart = "${pkgs.lxqt.lxqt-policykit}/bin/lxqt-policykit-agent";
        Restart = "on-failure";
        RestartSec = 1;
      };
    };
  };
}
```

Раздел 6

Въпроси?